

СТАНОВИЩЕ

За дисертацията „Методика на обучението по гръцки език (Ефективност на метаезика при развиването на граматични знания в обучението по новогръцки като чужд език)”, представена от Георгиос Николаос Папакалодукас, докторант F 71236 в ДП”Методика на обучението по съвременни езици”, Нов български университет, Магистърски факултет, за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в областта на висшето образование 1. Педагогика, професионално направление 1.3.

Педагогика на обучението по чужд език,
научна специалност Методика на обучението по гръцки език

От проф. дпн Лиляна Александрова Грозданова, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски”

Георгиос Николаос Папакалодукас е възпитаник на Националния каподистрийски университет в Атина, Гърция, където получава бакалавърска степен по Класическа филология (2002 г.) и магистърска степен по Приложна лингвистика и преподаване на новогръцки език като чужд (2010 г.). От 2003 г. насам преподава новогръцки език на чужденци в I.D.E.K.E, Сими, Гърция и изследва възможностите за оптимизиране на обучението в тази област. Явните различия между традиционния метод за преподаване на древни езици (старогръцки и латински) и доминиращия в наши дни комуникативен подход при преподаване на съвременните езици като чужди привличат вниманието на докторанта и го мотивират да търси отговори на редица въпроси, свързани с ролята на граматическия компонент в езика и спецификата на гръцката граматика, мотивацията на чужденците да изучават новогръцки и прилаганата методика на преподаване, отношението на преподавателите към метаезиково-опосредственото преподаване и отсъствието му от Общата европейската референтна рамка. Широките интереси на Георгиос Николаос Папакалодукас предопределят и широкия обхват на емпиричните изследвания, представени в дисертацията, и на данните, получени от тях в подкрепа на въпросния метод. За да се избегне възможно недоразумение, докторантът прави важно терминологично уточнение в самото начало, с което отличава метаезиково-опосредственото преподаване от традиционния Граматико-преводен метод. По този начин става ясно, че

експлицирането на граматиката не е самоцел, а начин за разкриване на посредническата ѝ роля между лексиката и дискурса. Нещо повече, експлицитното систематизиране на граматическите експоненти в контекст, както се вижда от урочния план в Приложение А, стр. 126, разкрива генеративната същност на граматичната система – нещо, което речевите функции не притежават. Въпреки това, от направения обзор на литературата по въпроса става ясно, че ролята на граматиката в обучението по чужд език и методиката на нейното преподаване са обект на постоянен дебат от страна на лингвисти, преподаватели, автори на учебни материали, както и на самите обучаеми. Преминала от експлицитно преподаване на правила и парадигми извън контекст (ГПМ), през пълното им отричане и замяна с речеви функции (КП), учебната практика продължава да търси точния подход към работа с граматическия компонент при изграждане на комуникативна компетентност в учащите. В този смисъл настоящата дисертацията е не само актуална, но и значима с представената концепция за балансирано съчетаване на експлицитно преподаване с познатите комуникативно ориентирани техники при изучаващите новогръцки като чужд език. Основанието на докторанта произтича от спецификата на новогръцкия език, преподавателския му опит и научно-изследователската му работа. Към тях ще добавим и мненията на квалифицираните преподаватели по новогръцки за съвременните реалности и белите петна в общоевропейските образователни насоки в тази област.

При ясно дефинирана цел и методика, Георгиос Николаос Папакалодукас провежда първото по рода си емпирично изследване, от което получава статистически данни в подкрепа на изказаната хипотеза, че балансираната употреба на метаезик в обучението по новогръцки език като чужд, в комбинация с подходящи комуникативно ориентирани техники, води до по-ефективно изграждане на граматическа компетентност в обучаваните. Той убедително показва как метаезиково-опосредственото преподаване може да се еманципира от ограниченията на ГПМ и да придобие нова сила в обучението на юноши и възрастни при класни условия. Това ще спомогне за осмисляне на граматическата логика на езиците с богата система от експоненти и релации, каквито са гръцкият и българският, и ще улесни процеса на тяхното усвояване. Подобен подход откриваме и в практиката на преподаването на българския език като чужд – напр. в учебните пособия „Учете български” (Стефка Петрова и к-в 1993:

Учете български. София: ИЧС) и *Teach Yourself Bulgarian* (Michael Holman and Mira Kovatcheva 1993: *Teach Yourself Bulgarian*. Chicago: NTC Publishing Group).

Въз основа на получените емпирични резултати за ефективността на метаезиковия подход, Георгиос Папакалодукас преминава към изследване на педагогическите реалности в Кипър и по-конкретно към подготовката на учителите да преподават новогръцки като чужд. Данните разкриват връзката между професионалния опит на учителите и прилаганата от тях методика, както и критериите за съответния избор. Прави впечатление, че на по-ниските езикови нива се предпочита комуникативният подход, а на по-високите метаезиковият или комбинация от двата. Това показва, че съотношението норма-узус в обучението по чужд език зависи от редица фактори, като информативната наситеност на контекста, целите и когнитивните умения на обучаваните.

Без да навлизам в подробности, бих искала да отлича приложно-лингвистичните умения на докторанта: прецизното планиране и провеждане на изследванията, обработването и отчитането на резултатите, умелото използване на инструментариума, експертната оценка на анкетираните специалисти и включването на външни оценители. Логично следват и препоръките за повишаване на професионалната компетентност на учителите по новогръцки като чужд, с което да се повиши и ефективността на обучението като цяло. Присъединявам се към изказаното становище, че професионалната квалификация и преподавателската практика следва да отговарят на спецификата на езика-цел, образователните нужди на обучаемите и конкретните условия на обучение. В този смисъл, предписанията в ОЕРР би трябвало да обхващат различни в типологично отношение езици и да съобразяват методиката на преподаване с конкретните условия в отделните страни (образователна система, традиция, финансиране и политика, целеви групи, подготовка на преподаватели и др.). Споделям мнението, че пред международната изследователска общност стои задачата да разшири базата на изследваните езици и да подложи на емпирична проверка различни методики на преподаване, като по този начин обогати единните и стандартизирани препоръки, залегнали в ОЕРР. (Всъщност, подобно разширяване и създаване на паралелни референтни рамки се препоръчва още в ОЕРР Waystage, 1990 г.) Приносът на Георгиос Папакалодукас в това отношение

се изразява в усилията му да превърне метаезиково-опосредствания подход в реална практика не само в Кипър, но и в цяла Европа. За това свидетелстват настоящата дисертация и публикациите по темата.

Авторефератът представя съдържанието на дисертацията адекватно и коректно.

Въз основа на гореизложеното, давам положителна оценка на настоящата дисертация и предлагам на уважаемото жури да присъди на Георгиос Николаос Папакалодукас образователната и научна степен „доктор” в областта на висшето образование 1. Педагогика, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по чужд език.

Дата: 10.06.2016 г.

Подпис:

(Проф. дпн Лиляна Грозданова)